

Grønlands Center for Sundhedsforskning

Årsrapport 2014

Indhold

Indledning.....	3
Formål for GCS - Mission og vision.....	3
Mission	3
Vision	3
Historisk udvikling.....	3
Nuværende organisation.....	3
Styregruppens sammensætning i 2014.....	4
Aktiviteter i 2014.....	4
Styregruppens møder.....	4
Samarbejdsaftale med Ilisimatusarfik.....	4
Adjungering	4
Tilknytningsaftale	4
Byggeplaner.....	5
Sygeplejestudiets forskningsbasering	5
PhD netværk og sommerskole	5
Efter – og videreuddannelse i regi af GCS.	5
Netværk.....	6
Planer og perspektiver.....	6
Bilag	7
Årets publikationer.....	7
Kommissorium for Styregruppen	9
Samarbejdsaftale med Ilisimatusarfik.....	11
Poster om GCS.....	13

Indledning

Styregruppen fremlægger her sin anden Årsrapport. GCS håber, at årsrapporten kan bidrage til både at give et overblik over sundhedsforskningen og inspirere til yderligere forskning.

Formål for GCS - Mission og vision

Grønlands Center for Sundhedsforskning/Kalaallit Nunaanni Peqqissusermik Ilisimatusarfik har som overordnet mål at højne sundhedstilstanden i den grønlandske befolkning gennem initiering, koordination og formidling af sundhedsforskning, herunder specielt at forankre forskningen lokalt.

Mission

- Styrke koordinering mellem forskningsinstitutioner.
- Udvikle, udveksle, formidle og anvende forskningsbaseret viden.
- Danne nationale og internationale netværk.
- Opbygge lokal viden gennem mentorordninger og PhD programmer.
- Udvikle samfundets involvering og lokale partnerskaber.

Vision

At højne sundhedstilstanden i Grønland gennem initiering og koordinering af sundhedsforskning.

Historisk udvikling

Grønlands Center for Sundhedsforskning blev etableret den 28. maj 2008. Baggrunden var, at en række forskningsinteresserede personer inden for det grønlandske sundhedsvæsen gennem længere tid havde fundet, at der var behov for en forskningsinstitution placeret i Grønland. Ideen var, at en sådan institution skulle medvirke til kompetenceoverførsel til Grønland, være hjemsted for PhD studerende, give de tilknyttede forskere en grønlandsk identitet ikke mindst i de internationale forskningsnetværk samt være udgangspunkt for forskningsbaseret undervisning i forbindelse med sygeplejerskeuddannelsen, sundhedspersonalets videreuddannelse og en eventuel arktisk MPH og PhD uddannelser.

Nuværende organisation

GCS er organisatorisk placeret i Institut for Sygepleje og Sundhedsforskning og hermed en del af Universitetet. Samarbejdsaftalen mellem GCS og Instituttet blev indgået i februar 2013. GCS har en styregruppe, som har påtaget sig det faglige ansvar for centrets indhold. Styregruppen har i 2014 haft fokus på etablering af formelle og transparente procedurer og rammer samt på involvering af alle relevante og interesserede parter. Styregruppens medlemmer udpeges blandt de samarbejdende organisationer Departementet for Sundhed, Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke, Ilisimatusarfik, Landslægeembedet, Sundhedsledelsen og Grønlandsmedicinsk Selskabs lokalafdeling.

Styregruppens sammensætning i 2014

Cheflæge Anne-Marie Ulrik. Styrelsen for Sundhed og Forebyggelse

Professor Peter Bjerregaard. Departementet for Sundhed

Institulleder Suzanne Møller. Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab

Læge Gert Mulvad. Grønlandsmedicinsk Selskab, lokalafdelingen i Grønland

Forskningskoordinator Sten Lund. Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke.

Landslæge Flemming Kleist Stenz. Landslægeembedet.

Tilforordnet: Læge Michael Lyng Pedersen. Grønlands Center for Sundhedsforskning.

Aktiviteter i 2014

Styregruppens møder

Styregruppen afholdt to møder i 2014.

Samarbejdsaftale med Ilisimatusarfik

Februar 2013 blev en samarbejdsaftale mellem Grønlands Center for Sundhedsforskning og Ilisimatusarfik indgået. Ifølge denne placeres Centeret i Institut for Sygepleje og Sundhedsforskning. Det præciseres i aftalen, at dels ansatte ved Institutet, dels eksterne forskere og dels studerende ansat ved de samarbejdende institutioner indgår i Centeret. Centret skal tilknytte videnskabelige kompetencer på professor, lektor- og adjunkt niveau.

Adjungering

Professor Peter Bjerregaard er tilknyttet som adjungeret professor og lægerne Michael Lyng Pedersen og Henning Sloth Pedersen er tilknyttet som adjungerede lektorer. Udpegningen gælder for en femårs periode fra 7. november 2013. De adjungerede forestår tilknytning undervisning og vejledning af studerende fra ind- og udland.

PhD forsvar

Steven Arnfjord forsvarede 11. juni 2014 sin PhD afhandling med titlen Deltagende aktionsforskning med socialrådgivere - empowerment af Grønlands oversete velfærdsprofession. Steven Arnfjord er tilknyttet Institut for Sygepleje og Sundhedsforskning som post-doc.

Tine Aagaard forsvarede 17. september 2014 sin PhD afhandling Hverdagsliv med sygdom – patienters kulturelle perspektiver på sundhedspraksis i Grønland". Tine Aagaard er tilknyttet Institut for Sygepleje og Sundhedsforskning som underviser med forskningstid.

Tilknytningsaftale

Med henblik på at forankre, koordinere, synliggøre, fremme og implementere sundhedsvidenskabelige forskning er udformet en tilknytningsaftale mellem GSC og sundhedsforskere. Aftalen indebærer at den tilknyttede forsker årligt tilbagemelder en forskningsdeklaration til GCS omkring igangværende

forskningsprojekter samt gives mulighed for tilknytning af vejledere, undervisning og brug af faciliteter. Alle forskerens peer-reviewede publikationer, som omhandler grønlandsrelateret sundhedsvidenskab i bred forstand udgår fra GCS, der på sin hjemmeside sikrer links til disse. I 2014 er indgået tilknytningsaftale med PhD Ruth Montgomery Andersen. Aftale om PhD tilknytning er indgået med lægerne Karen Bjørn Mortensen og Karsten Rex samt sygeplejerske Michela Augustussen.

Byggeplaner

Naturinstituttet Pinngortitalerifik har i samarbejde med GCS udformet byggeprogram for et nyt byggeafsnit, som fremadrettet skal rumme faciliteter for nyoprettet naturfaglig uddannelse på masterniveau samt være hjemsted for Grønlands Center for Sundhedsforskning. GCS vil få en række kontorer samt mulighed for at anvende undervisningslokaler og laboratorier. GCS er repræsenteret i arbejdsgruppen om det nye center, der er i licitation i foråret 2015.

Sygeplejestudiets forskningsbasering

Sygeplejerskeuddannelsen – Bachelor i sygepleje - er hjemlet i Landstingslov nr. 19 af 19. november 2007. Uddannelsen er professionsrettet samt udviklings- og forskningsbaseret. Forskningsbaseringen kommer til udtryk ved, at kernediscipliner inden for både det almene og det kliniske område forestås af undervisere, der også deltager aktivt i forskning.

PhD netværk og sommerskole

PhD netværket inden for Universities of the Arctic giver, at de enkelte universiteter kan byde ind med aftaler. Sommerskole 2014 var planlagt af Canada under overskriften Psykisk helbred.

Efter – og videreuddannelse i regi af GCS.

GCS vil fremadrettet samarbejde med Sundhedsvæsenet omkring lægers videreuddannelse.

Klinisk basisuddannelse på et år med tilhørende kurser tilbydes på Dronning Ingrid's Hospital umiddelbart efter lægestudiet.

Introduktionsuddannelse på Dronning Ingrid's Hospital i de tilhørende specialer.

Speciallægeuddannelse i Almen Medicin, der har en varighed af fem år, har løbende ansat 10-15 læger i dette forløb med rotation mellem Dronning Ingrid's Sundhedscenter, Dronning Ingrid's Hospital og kystsygehuse. Kursusforløb planlægges i samarbejde med Region Syd i Danmark, der er uddannelsesansvarlig for hele forløbet. Uddannelsen godkendes endeligt i Den danske Sundhedsstyrelse.

GCS er ansvarlig for evaluering af Læge Fagområde i Arktisk Medicin. Fire distriktslæger er evalueret og godkendt. I samarbejde med Dansk Selskab for Almen Medicin søges uddannelsen krediteret som et fagområde i Arktisk Medicin.

GCS er, i samarbejde med University of the Arctic, aktivt deltagende i Health Wellbeing and Security in the Arctic. Masterprogram tilbydes som on-line projekt, udvikling af PhD netværk og kursus samarbejde omkring PhD kurser.

GCS er vigtig for den grønlandske speciallægeuddannelse, hvor GCS er ansvarlig for de obligatoriske forskningstræningskurser.

Netværk

GCS er præsenteret i Arktisk Forskningsnetværk og Circumpolar Health Research Network, der udgiver International Journal of Circumpolar Health.

Planer og perspektiver

Institut for Sygepleje og Sundhedsforskning danner i dag rammen om GCS, og har i 2014 huset tre PhD studerende, Tine Aagaard, Steven Arnfjord og Michaela Augustussen. Studiemiljø omkring PhD studerende vil blive forbedret, når det nye byggeri står færdigt i 2017.

GCS og Institut for Sygepleje og Sundhedsforskning afholdt forskermøde i 2014. Formålet var at styrke samarbejdet mellem sundhedsforskere, at klarlægge gensidige forventninger til hinanden – fra forskere, det grønlandske sundhedsvæsen og det grønlandske samfund, at diskutere forskningsprioriteringer samt at udarbejde en beskrivelse af god forskningspraksis i Grønland.

GCS arbejder fortsat aktivt for at indgå samarbejde med forskningsmiljøer uden for Grønland.

GCS vil arbejde for at alle forskere, der arbejder med grønlandsrelateret sundhedsforskning indgår tilknytningsaftale.

Hjemmesiden, der er en underside i Ilisimatusarfik' s hjemmeside, skal løbende opdateres.

Bilag

Årets publikationer

Johan Emdal Navne, M.D. (2014): [Epidemiology of Streptococcus pneumoniae in Greenland - Colonization, Invasive Disease and Vaccine Impact](#). Department of Epidemiology Research, National Center of Health Data and Disease control, Statens Serum Institut, Copenhagen, Denmark.

Schjetlein AL, Jørgensen ME, Lauritzen T, Pedersen ML. Periodontal status among patients with diabetes in Nuuk, Greenland. *Int J Circumpolar Health*. 2014 Dec 11;73:26093. doi: 10.3402/ijch.v73.26093.

Rex KF, Larsen NH, Rex H, Niclasen B, Pedersen ML. A national study on weight classes among children in Greenland at school entry. *Int J Circumpolar Health*. 2014 Oct 20;73. doi: 10.3402/ijch.v73.25537.

Reiss EA, Pedersen ML. Smoking among patients in the primary health care system in Nuuk, Greenland. *Clinical Nursing Studies*, 2014, 2 (4):74-79.

Pedersen ML, Bjerregaard P, Jørgensen ME. GAD65 antibodies among Greenland Inuit and its relation to glucose intolerance. *Acta Diabetol*. 2014 Aug;51(4):641-6. doi: 10.1007/s00592-014-0569-z.

Andersen Stig, Fleischer Rex Karsten, Noahsen Paneeraq, Sørensen Hans Christian Florian, Larsen Nicolai Hardenberg, Mulvad Gert, Lauerberg Peter. Forty-five year trends in overweight and obesity in an indigenous arctic inuit society in transition and spatiotemporal trends. *American Journal of Human Biology* 04/2014.

Alexandra-Cristina Paunescu, Pierre Ayotte, Sylvie Dodin, Éric Dewailly, Gert Mulvad, Henning S. Pedersen, Suzanne Côté. Determinants of Bone Strength Estimated by Calcaneal Ultrasonography in Inuit Women from Nuuk (Greenland). *Epidemiology Research International* 01/2014; 2014:1-11

Nielsen NO, Jørgensen ME, Friis H, Melbye M, Soborg B, Jeppesen C, Lundqvist M, Cohen A, Hougaard DM, Bjerregaard P. Decrease in vitamin D status in the Greenlandic adult population from 1987-2010. *PLoS One*. 2014 Dec 2;9(12):e112949. doi: 10.1371/journal.pone.0112949. eCollection 2014. PubMed PMID: 25461952; PubMed Central PMCID: PMC4252033.

Bjerregaard P, Mikkelsen SS, Becker U, Hansen T, Tolstrup JS. Geneticvariation in alcohol metabolizing enzymes among Inuit and its relation to drinking patterns. *Drug Alcohol Depend*. 2014 Nov 1;144:239-44. doi: 10.1016/j.drugalcdep.2014.09.774. Epub 2014 Sep 28. PubMed PMID: 25311581.

Rink, E., Montgomery-Andersen, R., Anastario, M. (2014). "Today we are not good at talking about these things": A Mixed Methods Study of Inuit Parent/Guardian-Youth Sexual Health Communication in Greenland. *International Journal of Indigenous Health* 12/2014; 10(1):2014-83.

Montgomery-Andersen, R., Montgomery-Andersen, S. (2014). "We must be the first example for our children, an example for what they are to become" – The Caring Nature Of Men. Grønlandsk Kultur og Samfundsforskning 2012-14. Nuuk, Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Rink, E., Montgomery-Andersen, R., Anastario, M. (2014). The effectiveness of an education intervention to prevent chlamydia infection among Greenlandic youth. Int J STD AIDS. 2014 Apr 8. [Epub ahead of print]

Møder, foredrag og undervisning

Gert Mulvad:

Inuit Circumpolar Council General Assembly i Inuvik Canada juni 2014:

Inuit Circumpolar Health Committee har repræsentation fra Grønlands Center for Sundhedsforskning /Dronning Ingrid's Sundhedscenter

Udover deltagelse i General Assembly, møde med lokale sundhedsvæsen med fokus på mammae cancer og coloskopi screening.

Nordic Center of Excellence arbejdsgruppemøde i Oulu, Finland efteråret 2014:

Arbejdsgruppe møde med Universiteter fra 4 nordiske lande samt udarbejdelse af ansøgning hvor der forventes svar 2015.

Arctic Health and Well-being University of the Arctic Oulu Finland, samarbejde om undervisning Master og PhD netværk.

Forskningsuge og PhD kursus i efteråret 2015 planlægges af Grønlands Center for Sundhedsforskning

NUNAMED. Grønlands Center for Sundhedsforskning deltager i planlægning af NUNAMED og PhD sommerskole 2016

Kommissorium for Styregruppen

Kommissorium

Styregruppe for Grønlands center for sundhedsforskning

Baggrund

Grønlands Center for sundhedsforskning/Greenland Center for Health Research (GCHR) blev etableret i 2008, og har til opgave at danne en platform for sundhedsforskere og at formidle samarbejde mellem forskerne. Centeret skal understøtte udvikling, udveksling og udbredelse af kendskabet til sundhedsvidenskabelig viden i forskningsmiljøer internationalt og i det grønlandske samfund.

Formålet med centeret er at højne sundhedstilstanden i Grønland, ved at

- Øge koordinationen mellem forskere involveret i Grønlands-medicinsk forskning ved at skabe et forum for samarbejde mellem forskere i Grønland, Danmark og udlandet, som beskæftiger sig med sundhedsvidenskabelig forskning i relation til Grønland.
- Skabe, udveksle, udbrede og fremme anvendelse af videnskabelige resultater. Der skal opbygges lokal forskningskapacitet og GCHR skal kunne tilbyde vejledning til Ph.d.-studerende samt tilbyde undervisning inden for egne forskningsområder.
- Skabe nationale og internationale netværk.
- Fremme involvering af samfundet i forskningen gennem rekruttering af forsøgsdeltagere, formidling af forskningsresultater og gennem en aktiv deltagelse af relevante organisationer og privatpersoner ved udformning og gennemførelse af projekter.
- På sigt være vært for et databasearkiv med grønlandsmedicinske data og en biobank for vævsprøver fra Grønland. I første omgang at få overblik over opbevarede data vedr. patientundersøgelser i Grønland (databanke) samt over opbevaret biologisk materiale fra Grønland (biobanke).

Formål

Styregruppens formål er at foretage det overordnede tilsyn med og koordinering af initiativer.

Styregruppen skal:

- Fastsætte strategi for centeret.

- Iværksætte initiativer til at forfølge centerets strategi.
- Arbejde på at formalisere GCHR i universitære rammer ved at danne et center ved Ilisimatusarfik.
- Være i tæt dialog med de tilknyttede fagfolk.
- Være et diskussionsforum for forskningsidéer
- opfølgning på og evaluering af centerets strategi

Styregruppens sammensætning

Styregruppen har følgende medlemmer:

- Repræsentant fra Grønlandsmedicinsk Selskabs lokalafdeling, læge Gert Mulvad
- Repræsentant fra Sundhedsledelsen, cheflægen
- Repræsentant fra Ilisimatusarfik, Instituttleder Suzanne Møller
- Repræsentant fra Landslægeembedet, Landslæge Flemming Kleist Stenz
- Repræsentant fra Departementet for Uddannelse og Forskning, forskningskoordinator

Formanden vælges blandt styregruppens medlemmer. Sekretariatsfunktionen varetages af Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab, hvortil der knyttes en administrativ medarbejder.

Forretningsorden

Der afholdes møder efter behov og som minimum fire gange om året. Formanden indkalder til møderne ved forskningssekretariatets foranledning. Møderne ledes af formanden for styregruppen. I dennes fravær ledes møderne af repræsentanten fra Ilisimatusarfik.

Dagorden udarbejdes af formanden i samråd med sekretariatet. Referat udsendes af sekretariatet.

Samarbejdsaftale med Ilisimatusarfik

Samarbejdsaftale vedr.

Kalaallit Nunaanni Peqqissusermik Ilisimatusarfik (KPI)

Greenland Center for Health Research (GCH)

Grønlands Center for Sundhedsforskning (GCS)

- ved Ilisimatusarfik

Formål:

Centrets overordnede mål er at højne sundhedstilstanden i den grønlandske befolkning gennem initiering, koordination og formidling af sundhedsforskning, herunder specielt at forankre forskningen lokalt.

Centret skal:

- Formidle samarbejde mellem forskere der bedriver forskning indenfor det sundhedsvidenskabelige område i Grønland.
- Tilknytte og samle forskere og videnskabelige medarbejdere fra ind og udland, som er fælles om at bedrive sundhedsvidenskabelige forsknings- og udviklingsprojekter i Grønland.
- Understøtte udvikling, udveksling og udbredelse af kendskabet til sundhedsvidenskabelig viden i såvel forskningsmiljøer internationalt som i det grønlandske samfund.
- Skabe mulighed for at stille lokalt forankrede vejledere til rådighed for phd-studerende og andre forskere engageret i sundhedsvidenskabelig forskning i Grønland.
- Kvalitetssikre forskningsprojekter blandt andet ved at højne den lokale inddragelse i forskningsprojekter i form af partnerskabsaftaler (local participation).
- Etablere oversigt over data- og biobanker med data henholdsvis biologisk materiale indsamlet i Grønland.
- Skaffe finansiering til Grønlands bidrag til International Journal of Circumpolar Health.

Organisation:

Centret er placeret i Institut for Sygepleje go Sundhedsvidenskab, ved Ilisimatusarfik.

Centret har en styrelse som udpeges blandt de samarbejdende institutioner: Departementet for Sundhed, Sundhedsledelsen, Grønlands medicinske Selskabs lokalafdeling, landslægeembedet, departementet for Uddannelse og Forskning smat institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab.

I centret indgår dels ansatte ved Instituttet og dels eksterne forskere og studerende ansat ved de samarbejdende institutioner.

Centret skal tilknytte videnskabelige kompetencer på professor, lektor- og adjunktniveau. Forskere tilknyttet centret forpligtiger sig til at arbejde for centrets målsætninger, yde vejledning og lade grønlandsrelateret sundhedsforskning udgå fra centret. Undervisning er ikke en forpligtigelse, men det tilstræbes, at der indgås konkrete aftaler om undervisning, kursusafholdelse mv.

Ansættelser sker iht. Gældende stillingsstruktur. Adjungering sker ved indstilling til Akademisk Råd.

Ansatte i centret refererer til Institutlederen for Institut for Sygepleje og Sundhedsvidenskab og til Centerstyrelsen.

Kontorfaciliteter stilles til rådighed på Grønlands Naturinstitut efter aftale mellem partnerne.

Økonomi:

Der søges ekstern finansiering til alle udgifter forbundet med centrets drift.

Der betales overhead til Ilisimatusarfik i henhold til gældende regler, pt. 20 %.

Nuuk d. 19/2-2013

Sign.

Gert Mulvad

Tine Pars

Formand for centerstyrelsen

Rektor for Ilisimatusarfik

Udpeget af Grønlands Medicinske Selskab

Greenland Center for Health Research

University of Greenland

Gert Mulvad - Suzanne Møller - Michael Lyng Pedersen

MISSION

Intense coordination among research institutions. Develop, enhance, disseminate and apply scientific knowledge. Create national and international networks. Build local capacity through mentoring and PhD programs. Improve community involvement and local partnerships.

VISION

To improve the health status in Greenland through initiation and coordination of health research.

OBJECTIVE

The Greenland Center for Health Research (GCHH) was inaugurated on a morning in front of the Davis-Greenlandic Society for Circumpolar Health in October 2008.

The aim of the Center is to create cooperation between researchers from other countries and health professionals in Greenland, to further research cooperation within Greenland, and to facilitate the formation of networks with other countries and the Greenland community at large. The Center is active in teaching at all levels from classroom teaching of nursing students to supervision of PhD students. In a longer perspective the Center will work for the establishment of a more active and active of specimens collected in Greenland.

Partnership and networks. The Center works to forge links between research units, independent scholars and students as well as health professionals in Greenland. If you would like to join our network of researchers please email gchh@uag.gl. List your name and field of interest.

- GCHH is organized at the University of Greenland, Institute for nursing and health sciences.
- GCHH is affiliated to the Greenland Institute of Natural Resources in a Building Program for the Center.
- GCHH has signed a MOU with the Canadian Institute for Circumpolar Health in Yellowknife, North West Territories.
- GCHH is a part of The Arctic Network on Health and Wellbeing in the Arctic under Ammanuq in 2010.
- GCHH member of Circumpolar Health Research Network

Health Research training centers at the Center. (Project)

- Retrospective study of sad mood social persons by diagnosis, sex and age in health 2008-09.
- High prevalence of medicine induced rhabdomyolysis among patients in Narsarsuaq, Greenland 2008-2009.
- How to handle COPD patients in the Greenlandic health care? Findings in a case-control study.
- Patient at the District psychiatric hospital in Greenland at school entry. Should we screen for postnatal depression?

Publications 2012
 Diabetes mellitus in Greenlandic persons. In: Dan Med J. 2012 Feb;319(2):843-846.
 Prevalence of the use of antihypertensive medications in Greenland: a study of quality of care among patients treated with antihypertensive drugs. *Bundgaard M, Jørgen UG, Paulsen MS, Jacobsen L, Pedersen ML. Int J Circumpolar Health. 2012;71.*

Frequent use of primary health care services in Greenland: an opportunity for integrated disease case-finding. *Pedersen ML, Rasmussen A, Jacobsen JL, Lyng G. Int J Circumpolar Health. 2012 Jul;71:24-27.*

Myocardial infarction: incidence and epidemiology in Greenland. *Domene L, Olesen JB, Blomström G, Hansen T, Nordestgaard B, Green M, et al. Eur Heart J. 2012 Jun 14;33(12):1783-1790.*
 Atherosclerosis in Greenlandic patients with acute coronary syndrome. *Domene L, Olesen JB, Blomström G, Hansen T, Nordestgaard B, Green M, et al. Eur Heart J. 2012 Jun 14;33(12):1783-1790.*

Board:

- Chair: Michael Lyng Pedersen, MD, PhD.
- Member of Board of Circumpolar Health: Suzanne Møller/vice Chair.
- Member of Board of Health and Prevention: Anne Marie Linn.
- Member of the Danish Society for Circumpolar Health: Gert Mulvad (G- chair).
- Member of the Greenlandic Research Society: Martin Ukkasovik.
- Member of the Arctic Network on Health and Wellbeing: Peter Bjerring.
- Academic Editor: Michael Lyng Pedersen, MD, PhD.
- Society: Boel Kjeldsen.

